1870. XV évfolyam. **100-dik szám.** **Csütörtök, augusztus 25.**

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési dij:

Egész évre . . . . . 10 frt. o. é.
Félévre . . . . . 5 „ 50 kr.
Évnegyedre . . . . 3 „ „ „
Egy hóra . . . . . 1 „ „ „

Szerkesztői szállás:
belső torda-utcza 123 szám.

Kiadó hivatal:
középutcza Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési dij:
öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdij.

Hirdetések felvétetnek:
Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22.)
„ Haasenstein és Voglernél (Neuer-Markt 11 szám.)
Pesten: Zeisler M. (Király utcza 60 sz.)

Nyilttéri czikkek
sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál keze tetik.

Előfizetési felhivás
a
„K. KÖZLÖNY“
1870-ki XV-dik évfolyamára.

Előfizetési-díj:

Egész évre 10 frt., félévre 5 frt 50., évnegyedre 3 frt., egy hóra 1 frt. o. é.

— Sietünk az alábbi közleménynek helyet adni, még pedig azért, hogy az illető pénzügyi főhatóság és a kormánynak figyelmét e tárgyra felhiván, a lehető sérelem orvoslására hassunk. Meg vagyunk győződve, hogy az illető felszólaló sötétebb szinben látja a dolgokat, mint a milyenek azok valóban; de füst tüz nélkül nem indul, s igy szükséges, hogy az ügy miben állása földeritetvén, a derék székely atyafiaknak méltó panaszra okuk ne legyen, a minthogy bizonynyal nem is leend, hazafi kormányunk fogondja lévén az ország valamennyi fiainak javát előmozditani, őket a túlterheltetéstől megóvni.

Zetelaka, aug. 18. 1870.

Mélyen tisztelt szerkesztő úr! Az alkotmányos szabadság szent nevében kérem a következő sorok közrebocsátására. Nálunk Zetelaka ns. községében egy ív jár kézről-kézre s képezi általános megütközés tárgyát. Magában foglalja pedig ez ív, melyen ez aláirás figurál: „A m. kir. adóhivatal által“ és pedig minden hivatalos szám nélkül — az 1870 dik évi jövedelmi adót önkényüleg kiróva.

Ez az önkényes adókirovás semmi alappal nem bir. Ugyanis melyik törvény szerint lehet az én tudtom és megkérdezésem nélkül jövedelmemet tetszés szerint meghatározni? Ki mondta, mondhatta valaha azt, hogy p. o. a zetelaki segédlelkésznek 200 frt évi jövedelme van? hisz hol és mikor szóliták fel őt arra, hogy jövedelmét bevallja? Az is köztudomás, hogy az erdélyi vidéki segédlelkészeknek összes évi jövedelme — szégyenlem kimondani — 60, irva: hatvan rongyos o. é. bankó forint? És erre róttak 11 frt jövedelmi adót? Hát azt ki mondta, hogy egyszerü falusi kézmüvesnek, ki foltozás és apro szegek készitéséből tengeti nyomorult életét, s alig képes napról napra éldegelni, 40 frt első osztályu jövedelme van? A fürészek, melyeket szintén 16 frtig adóztattak, nálunk azt pótolják, mit más helyeken a szántók; az itteni nép ebből él és tartja fenn családját, s ha majd be találna következni az idö — mitől Isten mentse meg e becsületes derék székely népet — hogy fürészeit nem használhatja, nem lévén többé fenyője, akkor a koldustarisznyat nyakába akaszthatja s mehet világgá!

Mindez arra mutathat, hogy az illető adókiirók nem ismerik hazai viszonyainkat? Különben lehetetlen volna egy falusi egyszerü szabóra, csizmadiára, egy nyomorult czigánykovácsra, kinek — leikét leszámitva — nincs két krajczár öröje, négy o. é. frt jövedelmi adót róni. Ily nyomasztó terhek kirovását soha, semmiféle törvény helyben nem hagyhatja.

Kérjük a nmlgu miniszteriumot, miszerint az alsó közegek ily hatalmaskodásának vágja útját s tiltsa meg nekiek az ily önkényes eljárást.

Mi örömest rakjuk filléreinket a szeretett haza oltárára, csak igazságosan róják ki reánk a minket megilletö részt; de hogy előálljon egy közegecske s elöleges bevallás nélkül saját szakálára, egyikre, a másikra 16, 14, 11, 8, 4 sat. frt jövedelemadót rójjon, ez elviselhetlenül terhes. Igaz ugyan, hogy az emlitett adóhivatal érezve ez önkényes eljárás roppant igazságtalanságát, megengedte, hogy fölebbezhessünk a kirovás ellen a nagyméltóságu m. kir. miniszteriumhoz, *) ugy, de e költséges és fárasztó munkának egy kevés jó indulat és utan való járással nem lehetett volna-e elejét venni? **)

B. L.

A megpróbáltatás.

+ A megpróbáltatás napjait éljük. Franciaország nem egyedül evez e hajóban, bár, látszólag leginkább öt fenyegetik elboritással a német nemzeti harcz feltornyosuló hullámai. A vén Európa nevét viselő hajó bordáinak, vezérárboczának recsegése másokat sem enged nyugton pihenni; hanem mindenben sort kell tartani, s igy ezúttal e másokról bátran hallgathatunk.

A franczia nép magatartásáról, a németek szép reményeiről akarunk röviden szólani, érintve ama hireket is, melyek Vilmos a sasnak, s a vér és vas diplomatájának terveiről e napokban keringtek és a berlinivictoria-lövések füstjében talán már is látható alakot öltöttek.

A netovább, melyen túl még a legmerészebb német képzelete sem szárnyalhatna:

Poroszország és szövetségese két egyetemes óriás birodalmat szándékoznak alapitani. Egyik lenne a Nagy-Germania, a másik a Nagy-Szlávia. A porosz már dolgozik a maga részén, de az orosz két évi (?) időhaladékot kapott, hogy ez idő alatt készülödéseit és vasúthálózatát befejezhesse. A terv kivitele után arról is gondoskodnának nyugat és kelet császárai, hogy az európai béke többé meg ne zavartassék.

Ez a tervezet nem eredeti, csak copiája lenne annak, mit I. Napoleon és I. Sándor 62 év előtt Erfurtban projectáltak. A nagy eszme akkor is füstté vált s aligha ma is fölemelkedhetik ily felhöfeletti magasságra Vilmos a sas, az in spe német császár.

Talán ez eszme kivitelétől fél a „Nr. Fr. Lloyd,“ midön a leendő német imperátort arra figyelmezteti, hogy „a franczia néppel még nem mérkőzött meg Poroszország;“ hogy „nem kell fölkelteni az alvó oroszlánt;“ mert ha Franciaország „megmentésére minden szenvedélyt föl kellend szabaditni, oly törekvések kerülhetnek felszinre, melyekre a conservativ Európa elborzadva gondol; oly társadalmi felfordulás következhetnék be Európában, melyhez képest az 1789-ki forradalom csak gyermekjátéknak tünne fel.“

Attól a nagy-german és nagy-szláv osztozástól még nem tartunk; de a porosz győzötöl sem várunk mérsékletet.

Előttünk nem bizonyiték az, hogy hivatalos porosz lapok mondák el a minap: „nem személy, nem dynastia, nem államforma ellen folytatunk háborut, hanem Franciaország ellen, melynek népét megszállta a nagyság tébolya“ — — s hogy a „német nyelv birodalmának határa Németország természetes határa.“ Hanem azt már nem ignorálhatjuk, hogy a németek hallani sem akarnak Elsass és Lothringia visszaadásáról, az elsöt Bádenhez, a másikat Bajorországhoz, közvetve mindkettöt Poroszországhoz szándékozván csatolni. A legnagyobb súlyt azonban arra fektetjük, amit a „Kön. pr. Staatsanzeiger“ a victoria-lövés után ir e sorokban: „Ha a német nép legjelesbjei elhullanak az vigasztal, hogy a küzdelem nem fog oly haszontalanul vívatni, mint történt atyáink részéröl egy uralomvágy és gögtele nép ellen, mely Németországtól legszebb tartományait rabolta el.“ E szavak — mert csak nem játszanak ezekkel ily komoly idöben Berlinben! — azt jelzik, hogy a Páris elé készülö Bismarck nem érné be a 2000 millió hadi sarczczal, elvinné haza a két legszebb tartományt is.

E nagy diplomata aligha nem számit gazda nélkül, midön elöre alkuszik a még meg nem lött medve börére. Mérsékletet várni Bismarcktól!

1866 után szuronyhegyén nyujtá a délnémeteknek az ö véröktöl pirosló véd- és daczszövetséget!! — Porosz diplomaták köréböl szivárgott ki ama hir, hogy a vér és vas embere az elhatározó diadal után Ausztria-Magyarországnak fogja becses véd- és daczszövetségét felajánlani, s az elválhatlan jó barát az elfogadást fogja nekünk tanácsolni; igy azután lennénk mi „der Dritter im Bunde“ — ad majorem reactionis gloriam.

Mennyiben fogja az európai semlegesek ligája a politikai térképváltozást lehetlenné tenni — ki tudhatná még ma. Azt azonban be kell vallanunk, hogy a franczia nép józan belátása, erélyes kitartása, elszántsága, hadsergének hösies küzdelme ma is inkább eszközli azt, hogy a fák az égbe ne nöjenek, mint a sok helyütt észlelhető lelki vakság- és léha közöny teszi, vagy tehetné később.

Ugy látszik, hogy nemcsak Páris egyik külvárosában, de Lyonban is tett volt kisérletet néhány esztelen a forradalom proclamálására, mely, ha nagyobb mérvet öltheteti volna, tálczán viszi vala a poroszok elébe a biztos győzelmet; de bár a hadsereg a csatatéren áll, a franczia polgárok magok verték szét az ily franczia nemzeti érzületböl kivetközött dühönczöket, kik azt sem tudták, hogy ma csak Franciaország megmentése lehet minden igaz franczia jelszava.

A zavargók csak egy keserü csöpp valának a nemzeti lelkesedés tengerében. Ezért oktalanul cselekszik a porosz diplomatia, midön organumaiban a franczia nemzet megalázását s az ország két legszebb tartományának elszakasztását hirdeti a háboru végczéljának. Az ily czikkek kétszer annyi haderöt adnak a francziáknak, mint a mennyit a poroszok 14—18-kán Verdun-Metz közt vesztettek; az ily fenyegetések hivják haza a távol keleröl még a 60 éves franczia férfiakat is s állitják sorba a nép száz — meg százezer harczosait, kik közül 250,000 áll készen Chalonsnál Bazainhez csatlakozandó. Az olyan szertelen fenyegetések nagyon, nagyon veszedelmesek: a nagy diadalok bekövetkezésére számitott hármas-szövetség helyett, könnyen vezethetnének oly európai coalitiókra, milyenek e század első évtizedeiben I. Napoleon ellen szállottak síkra. Az elbizakodottság mindenkinek árt, a porosznak sem használhat.

Ó-szász párt közlönyök nyilatkozatai
(a franczia-porosz háboruról.)

A „Herm. Ztg.“, a mérsékelt ó-szászok lapja, igy ir „Die Peussen in Oesterreich“ czimü czikkében:

„Bármiként tekintsük a háborura vonatkozó diplomatiai leleplezéseket, annyi bizonyos, hogy Ausztriának kellene megfizetni Franczia- és Poroszország barátságának árát. A porosz vérpolitika iránti leghöbb szeretet sem tagadhatja ezt. Azt gondolhatnók, hogy azok, kik Ausztriában élnek, levetközve porosz enthusiasmusokat, józan fejjel valahára elismerik, hogy Bismarck gróf Sadowa után is legnagyobb ellensége maradt az osztrák monarchiának. De nem! Követelik ugyan ök is, hogy Ausztria magatartásának alapját a prágai béke képezze; de azt is kivánják, hogy ismerje el a dél-német államok és Poroszország közt létrejött katonai szerzödéseket, ha bár ezek az emlitett békekötéssel a legélesb ellentétben állanak. Érzik is osztrák poroszaink helyzetök fatalitását s oly politikai schema után néznek, melybe bismarckosságukat becsempészhetnék. Porosz osztrák szövetségröl beszélnek, melynek senki sem állhatna ellen Európában.

„No ily otromba politikát nem követett még senki. Az osztrák bárány menjen csak gyorsan a porosz farkassal a forráshoz; majd ez nem falja fel öt s együtt fognak parancsolni a világnak. De hát mióta nem ragadozó állat többé a farkas? Nem lenne-e Bismarck nem csak semmirekellö porosz, de sőt még rosz német politikus is, ha ily szövetséget elfogadna? Fel lehet-e tenni róla, hogy elszalasztaná a rendkivüli elönyt, melyet az osztrák németség megemésztö harcza a slavismussal nyujt, s melyet ö egy millió szuronynyal támogathat csak azért, hogy a mi jó osztrák poroszaink patriotismusát megmentse? Ily politikát feltételezhetünk azokról, kik Ausztriát még egyszer az örvény szélére vinnék, de nem az eszelösségtöl mentes, merész tett emberétöl Bismarcktól. Hisz ugy is oly robamosan vivja egyik sikert a másik után, hogy bizonyára nem késend sokáig az aránylag kisebb sikert is kivivni s az ö nagy Németországát a Hohenzollernekkel betetözni.“

Végül kiemeli czikkező, hogy legalább a szakpolitikusok- s diplomatáktól megvárhatnók, hogy nem nemzetiségi, hanem osztrák politikát üzzenek. De nem; a bécsi kormányon levök megijedtek a bécsi lapok vezérczikkeitöl s a democrata egyletek resolutioitól, s Ausztriát tovább is tehetetlenségre kárhoztatják, mely, ugy látszik, az utolsó rá nézt.

„No de! — igy végödik a czikk — Ausztriában élünk, azon államban, melyet a sors szeszélye gédelget.“

Az ultra ó-szászok lapja a „Sieb. Wblt“ imigy okoskodik:

Elmondja a nagy jeremiadok között, hogy a delegatioba a Deák-párt az ó-szász párt egyik országgyülési képviselöjét sem választá be, ezt azon gyanusitással indokolván, hogy az ó-szász urak Andrássy grófnak a szoros neutralitástól eltérö nézeteivel ellentétbe jöhetnének, s igy szól:

„Minthogy Ausztria fennállása egyik hadviselö fél részéröl sem veszélyeztetik (?), ugy bizonyosan lehetségesnek tekintik a kabinetben a semlegességböl az actio terére való átmenetet azon esetben, ha az egyik hadviselö fél rendkivüli sikerei az európai egyensulyt veszélyeztetnék. Igy tehát Andrássy gróf szemben az eseményekkel, melyek a legutóbbi napokban a harcztéren történtek, eljutott volna azon pontra, hogy Franciaország mellett kénytelen nyilatkozni.“

Tovább menve hét pontban elösorolja a „Wblt.“, hogy mit kellene Andrássynak figyelembe vennie, mielött a franczia caesarismus mellett fellépne s meg kellene gondolnia, hogy ha Magyarország a német egységi törekvések ellen (értsd Bismarck erőszakos unificatioja) sikra szállna, eljátszaná a Nagy Németország sympathiáját, mi csak akkor volna igazolva, ha Magyarország legközelebbi szomszédságában biztosabb s életképesebb barátot találna, mint egy verekedö természetü „Ritterthum“ (értsd a franciát.)

Nem kétkedik, hogy Andrássy gróf jól megfontolta ezeket; de mégis elmondja, hátha a miniszterelnök tervei fölött sincs még elvetve a koczka. S ez esetben nem is veszi neki oly rosz neven, hogy a delegatioba nem választatott be az ó szász urak közül is.

„Azt azonban óhajtjuk — igy végzi — hogy midön elhatározásra kerül a dolog, jól meggondolják az illetök, hogy tán soha sem volt kedvezötlenebb a pillanat, a monarchia sorsát egy oly szövetséges zászlói hoz kötni, kinek csillaga kialvó félben van.“

Mommsen és Mamiani.

„A lapok hozták Mommsen Tivadarnak, a római történelem irójának és berlini tanárnak levelét az olasz nemzethez. A német tudós semlegességre inti Italia népeit, sajnálja, hogy a franczia befolyás nyügét oly sokáig hordozzák és nem sietnek két-kézzel ragadni meg a porosz barátságot mi által megszünnék Európa azon veszélytöl fenyegettetni, hogy mig az elött vallásháborukat vivtak a népek, most fajharczot küzdjenek.

„A nagy német tudósnak az olasz bölcsész és volt miniszterelnök Mamiani felel. Ö azon kevés de jeles spiritualista philosophok egyike, kik korunk materialista irányzatával nem usznak és az olasz nemzeti bölcsészet continuitásának képviselöi. Mint várni lehete, Mamiani nem osztja Mommsen nézetét. Megköszöni a berlini tanár tiszteletét és rokonszenvét az olasz nép iránt; de lehetetlen megtagadniok a hálát Franciaország és Napoleon iránt, kiknek segélyével jött létre az olasz egység; Magentánál, Solferinónál ök állottak az olaszok mellett, és hogy Italia a poroszokkal Velenczét elnyerheté, csak is egységének és igy Napoleonnak köszönhetni.

„Minket leginkább érdekelnek Mamianinak azon sorai, melyekben a porosz növekvö hatalom iránti aggályát fejezi ki. Könnyü beszélni a civilisatióról; könnyü elmondani, hogy a XIX század müveltsége nem engedi a szomszéd népek elnyomását, de a porosz kormány eddigi eljárása mást bizonyit. „Mommsen jól tudja, hogy ránk nézve egy állam hatalmi viszonyainak kiterjesztése nem lehet közönyös és hogy egyátalán nem kellemes első vagy másod sorban maradni azaz másodrendü államot képezni, mialatt az egyensuly egy folyton gyarapodó hatalom által megzavartatik, Mommsen csak meg fogja engedni, hogy egy egységes nagy Németország nemcsak ránk, hanem minden más államra nézve fenyegetés és hogy a népek inkább rokonszenveznek szükebb confoederatiók, mint tágkeretü egységek iránt.“ (Sz. Egyh.“)

Bazaine s a háboru chanceai.

Az itt következö czikket lapunk egy tiszteit barátja már tegnap bocsátotta rendelkezésünkre, s mi azt mára csakis vasárnapi lapunk szük tére miatt halasztottuk. E czikk kevésbé látja kétségbeesettnek Bazaine s a franczia ügy állását, melyeket mi szintén tartózkodtunk azonositani, ha a főtábornok állásában kevés vigasztalót találtunk is. Az érdekes czikk igy szól:

*) Ebböl az tünik ki, hogy az önkényes eljárás még sem oly kegyetlen, nyitva hagyatván az út a sérelmek orvoslására. Számitási hibák forghatnak fenn, melyek kiegyenlithetök. Szerk.

**) A pontosabb utánjárás bizonynyal nem árott volna. Szerk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

„Ujongnak a porosz és a poroszokkal sympatizáló bécsi német lapok. A franciák visszavonulási vonala — mondják — Verdun felé el van vágva, Bazaine Metzbe visszaszoritva. Hozsanna! Viktória! A háboru sorsa eldöltt! Mig Frigyes Károly herczeg és Steinmetz hadosztályai Bazainet Metzben fogva tartják: addig a koronaherczeg 200,000 ember élén Chalons — Páris felé vonul. Nincs többé franczia sereg, mely a koronaherczeg utját merné állani; Párist, a 2 millió lakossággal biró várost, Párist épitészeti remekjeivel nem szabad egy ostrom esélyeinek kitenni, — ergó — Viktória! a poroszok diktálhatják a békét, annektálhatják Alzaecziát és Lotharingiát! Eltekintve attól, hogy Bazaine akaratával, vagy akarata ellenére szorult-e Metzben; figyelembe nem véve a mulikori kinevezést, melynélfogva Bazaine — ellentétben Trochunek a párisi sereg parancsnokává lett kineveztetésével — a „rajnai hadsereg“ fővezérévé tétetik; nem igen latolgatván, vajjon vezéri elörelátás, physikai lehetetlenség, vagy számitásból késett Bazaine 14-ig a Mosel partján; vajjon miért nem huzódott vissza a Marne mögé, mint azt Canrobert tette, vajjon mi oknál fogva nem vonult viszsza Verdun felé a longuevillei győzelmes ütközet, a 16. és 17-iki kedvező harczok után? — vizsgáljuk egy kissé lelkiismeretesebben, de nem is praeokkupálva a franciák állapotát, — ha Bazaine csakugyan Metzbe szorult; vizsgáljuk, támaszkodva adataira azon lapoknak, melyek Victóriát lőnek.

Azon lapok adatai szerint Bazaine, L'Admirault, Frossard osztályai és a Bourbaki vezette testőrség körülbelül 170,000 emberből álltak *) Véres csatákat küzdöttek azon csapatok 14. 16. 17. és a legujabb berlini táviratok szerint 18-án is, véres csatákat, milyeneket e század nem igen mutathat föl. Vegyük, hogy a franciák seregéből azon napok alatt 30,000 ember lett harczképtelenné, maradna a Bazaine fővezérlete alatti metzi seregből 170,000 ember. Ellenében áll a Mosel jobb partján Steinmetz 80,000 emberrel, (a poroszbarát lapok adatait czitáljuk) a bal parton és Pont-à-Mousson nál a Mosel két partján pedig Frigyes Károly herczeg 200,000 emberrel.

Tudvalevőleg Metz elsőrendü vár és erösitett tábor, 8—9 mértföldnyire nyugatnak innen fekszik Verdun szintén elsőrendü vár, és Metztől $4^3/_4$ mérföldnyire északnak Thionville, harmadrendü vár, de elsőrendü haditelep (Kriegsplatz) Metz és Verdun, tehát két elsö rendü vár között táboroz Frigyes Károly herczeg 200,000 emberrel „tehát folytonosan a „qui vive“-en — folytonosan kelet és nyugat felöl kirohanásoknak, meglepetéseknek kitéve; — Metztől keletnek és keletészaknak Steinmetz 80,000 emberrel minden pillanatban azon esbetőségnek kitéve, hogy a legalább 140,000 ember fölött rendelkezhetö Bazaine által agyonnyomathatik; mielött Frigyes Károly herczeg jelentékenyen támogathatná? Kérdem most, ez-e azon helyzet, melyben egy sereg már előre Victoriát kiálthatna? Nem hiszem, hogy Moltke és a porosz vezérek, legkivált tekintve a franciák oroszláni bátorságát, melyet az egész hadjárat alatt tanusitottak, — oly könnyelmüen a harcz végéröl álmodoznának, mint ama puskaport sohasem szagolt bécsi strategák. S ha igen, akkor jaj az elbizakodott vezérnek! . . . Keserü találna a fölébredés lenni.

A mi a praemissák második részét illeti, hogy t. i. a koronaherczeg 200,000 ember élén most bátran Páris felé vonulhat, s ott a békét diktálhatja, — az még sulyosabb ellenmondásokra ad alkalmat.

Hogy Páris nem fog védtelenül maradni, az kétséget nem szenved. — Ott van Trochu osztálya, a tegnapi napon jelenti a távirda, hogy Donai osztálya Belfort és Besancon on át Chalonsba megérkezett; Canrobert, De Failly és Mac Mahon szintén, a chalonsi táborban konczentrálták osztályaikat, a belga határon levő várakból legalább 25,000 embert vonhatni Párisba, a mozgósitott nemzetőrség, és az önkéntesek száma sem jelentéktelen, s nézetünk szerint keserüen csalatkoznék a koronaherczeg, ha azt hiszi, hogy 200,000 fönyi serege Páris előtt, számra és bátorságra egyenlő ellenfélre nem talál.“ „Reform.“

Franczia vagy német rokonszenv?

A „Székely Hirlap“-ban ezeket olvassuk a porosz rokonszenv jellemzésére:

„Nem egyszer kérdeztük magunkban: ugyan mik lehetnek azon indokok, melyek a baloldali sajtónak azt sugalmozzák: hogy a franczia és német nemzet folyamatban lévő nagy küzdelmében sympathiajokkal a német nemzet felé forduljanak?! Az „Ellenör“-ben megtaláltuk e kérdésünkre a feleletet. Az „Ellenör“ szerkesztöje Amicushoz intézett válaszában elöadja ennek indokát, mely röviden oda megy ki: hogy a baloldali sajtó nem lehet barátja a franczia nemzetnek, mely egy Napoleon által magát megnyergeltetni engedte: de a német nemzetnek, mely a Bismarck és a berlini udvar futtye szerint tánczol, ennek igen is lehet barátja, ezt rokonszenvével kisérheti.

„Ezen okoskodásban mi épen olyan logikát látunk, mint abban a ki igy okoskodnék: én amaz orrot, mert rajta egy szeplő van, ki nem állhatom, ellenben ebbe a másikba, melyen szeplőn kivül még egy mogyorónyi nagyságu sümölcs is van, halálosan belészerettem. Napoleont, tagadhatlanul, mi is egy szeplőnek tartjuk a franczia nemzeten; de Bismarck és a Hohenzollernek meg annyi sümölcsök a német nemzeten; amannak egy kevés márcziusi hólé elegendő a végre, hogy szeplőjétöl megszabaduljon; emez csak fájdalmas, söt veszélyessé válható operatióval menekülhet meg sümölcsétöl.

„Mi nem félnénk az egyesült német nemzettöl, ha saját akaratját követhetné; de gyermekeink, söt tán unokáink is ösz szakállu aggastyánok lesznek, mig oda jut, hogy saját akaratját követhesse. A német nemzet, ha erélyes vezetöje alatt egygyé lehet, ha a jóllét bizonyos fokára vergödik s a tudományok mivelésében minden akadály nélkül elöhaladhat: ezeket egy idöre elegendö nyereményeknek tartja, hagyja tenni dynastiáját, s az általános szabadságért nem igen fog rajongani; hosszu idön keresztül Németországon a Bismarck politika lesz a hangadó, melynek eszeágában sincs a közszabadságért tenni valamit.

„Mennyire más kilátások tárulnak föl elöttünk azon esetre, ha a nagy küzdelemben a franciák részén lesz a győzelem. Napoleonnal vagy a nélkül a franczia nemzet szabadságának teljes birtokába jutna, s az akaratját szabadon követhetö franczia nemzetnél, mindazon nemzetek pártolásra találnának, melyek szabadság után törekesznek.

„Lehetlen, hogy ne tudja az „Ellenör“ szerkesztöje, mikép mi magyarok többet várhatunk és remélhetünk „szabaddá tett Franciaország, mint az egygyé tett Németországtól.“

„Épen azért, mi azon nézetben vagyunk: hogy az „Ellenör“ szerkesztöje nem tolmácsolta öszintén a baloldali sajtó nézeteit, s mindaz a mit Amicusnak oly gyenge logicával elmond, csak arra való, hogy a valódi okot elpalástolja.

„A valódi ok pedig a következö:

„A baloldali sajtó, azért kiséri ujongással a poroszok győzelmeit, mivel azon nézetben van, hogy Poroszországnak a franciák teljes leveretésével semmi se állana utjában, hogy Ausztriának a német tartományait is annectálja, azon nézetben van: hogy a közösügyes intézmény felbontását, miben a baloldal három év lefolyása alatt hasztalan fáradozott — a porosz egyszerre végrehajtaná. Hogy magunkra maradva, mi lesz belöllünk azon Európában, hol nem a nemzetek akaratja, hanem a muszka czár és a Bismarck féle politika nagyravágyó szeszélyek szerint intézendik a nemzetek sorsát — ezzel ök mit sem gondolnak. Ez az indok az, mely a baloldali sajtót a porosz fegyverek győzelmei iránt általános jókedvre hangolja.

Mentovich F.“

A csatatérröl.

Velencze, aug. 19. A hadi eseményekröl a franczia külügyérnek egy sürgönye érkezett meg az itteni franczia konsulhoz, melyet az közbirré tett. A sürgöny igy hangzik: „Bazaine nincs megsebesülve. Miután a franczia hadsereg három szerencsés ütközetet kiállott, tovább folytatja az összpontositási mozgalmat.“

Páris, aug. 20. Trochunak a nemzetőrséghez intézett kiáltványa azt mondja: A párisi hadsereg azon bizalmát fejezi ki, hogy végső erőfeszitése által ismét meghozza a franczia fegyver szerencséjét Páris ostromoltatása esetében. Párisnak soha sem volt fényesebb alkalma megmutatni: hogy az ország férfiassága nem puhult el a jóllét és élvek éveinek során át. — A kiáltvány utal továbbá a rajnai hadsereg fényes példájára, mely hösiesen küzd, mint egy három ellen, s azzal végzi, hogy a párisi seregnek szigoru fegyelmet és illö magatartást ajánl a nép irányában.

Berlin, aug. 19. Tegnap este kezdték meg a badeni hadcsapatok Strassburg ostromlását. — Rastattból jelentékeny ostromlási tüzértelep szállittatott át; a város gránátokkal lövetik; a franciák viszonozzák a tüzelést. Maig 7 halott. Beyer tábornok vezeti az ostromot.

Karlsruhe, aug. 20. Strassburg ostromát, hir szerint, siettetik, és az ostromló serget 5000 före emelik. Arra számitnak, hogy Str. csakhamar megadja magát.

Berlin, aug. 21. A koronaörökös főhadiszállása aug. 19-kén Nancyban volt. — Nem hiszik, hogy a koronaörökös f. hó 23-dika elöt Chalonsba érkezzék.

Vidéki levelezés.

M. Vásárhely, aug. 18-kán, 1870. — Mulatság dolgaban — ha ugyan mulatni vágyó kedvünk lesz vala — e hó folyama alatt nem szenvedtünk hiányt; a Szerdahelyi pár még el sem távozott, s Kovács Gyula vendégszereplései megkezdendö, megérkezett; a nagy-enyedi ev. ref. fötanoda önképzököre énekosztályának elöadásait, a pesti vakok intézete növendékeinek zeneestélyei váltották fel; szóval, egy estve két elöadás történt, de szép számu közönség a Szeredahelyi-pár távozása óta ugy a szinkörben, mint az Apollóteremben nem jelentkezett, oka ennek a megzavart európai béke által városunkban is elöidézett komoly és agályos közhangulat. A gondolkodó elött önkénytelen felmerül a kérdés: hogy ha az emberiség nemesb érzelmeiben s a valódi civilisatio dolgában még nem haladtunk annyira, hogy két állam összekoczczanása esetében egy hatalmas európai békebiróság dönthessen, utasithassa békére vagy bizonyos korlátok közti viadalra a czivodó feleket; ha napjainkban még minden egyes állam saját belátása szerint találhat háborusetet, invasiót intézhet, tüzzel, vassal pusztithat virágzó városokat, falvakat, véritéleteket mondhat ártatlanok felett, a mint ez idö szerint Európa két legnagyobb kulturállama garázdálkodik, a gondolkodó önkénytelen kérdi: hova és mire fog ez vezetni? Mi czélja, mi eredménye lehet e háborunak? Meg fog-e állapodni, ha a győztes egy pár Rajna tartományt bekebelezett? Vagy ha a győztes elüzte a trónról azt, ki a hatalom és európai tekintély magas fokára emelte Francziaországot és állandósitani képes volt hazájának kormányformáját, *) de véletlenségböl ösei nem születtek a trón bibora alatt?! Avagy a jelen óriási küzdelem csak elöjátéka egy nagy európai háboru tragediájának? Minö szerep fog jutni nekünk ekkor? és minö sors vár reánk, kik az európai nagy nemzetcsalád csoportosulásában egyedül és rokontalan állunk? Ily kérdésekkel foglalkozva csuda e, ha agályos, ha feszült, ha nyugtalankodó a közhangulat? Az érdekeltség a lapokan csüng, s a posta érkezését naponként töprenkedve várjuk.

A mai nap azonban kevés kivételt és változatosságot hozott. Ma koronás királyunk születésenapja ünnepeltetett meg, áthatva azon gondolattól, miszerint a felség személye oly kapocs, mely által a lajthántuli virágzó tartományokkal a szoros védés daczszövetségben levőknek tekinthetjük magunkat, tehát nem állunk egészen magunkra hagyva és elszigetelten azon gondolattól, miszerint az alkotmányos utra tért monarcha csak a lefolyt 3 év alatt is mennyi alkalmat nyujtott az alkotmányos szabadság és anyagi jóllét magaslataira felkürdhetni magunkat, agályos helyzetünkben némi vigaszszal s valódi lelkesültséggel sietett ma mindenki templomba; nem kevésbé kellemes benyomást okozott, hogy a templom elött a honvédzászlóalj sorait láttuk, két szélén a rendes katonaság sorai által kiegészitve egyenlő óhajtól, egyenlő lelkesültségtöl áthatva, mintha az egész egyetlen tömör és hosszu sort képezne. Az ünnepélyt fényes világitás rekesztette be, mely esti 8 órakor vevén kezdetét, csaknem éjfélig tartott, nem hiányozván ekkor is csoportos járók s kelök a már már pislogó mécsek világánál.

Megemlitendönek vélem a fökirálybiró úr ö méltósága által adott diszebédet is, a székház lépcsözete és folyosói zöldágakkal valának diszitve, az asztal a hasonlóan diszitett tanácskozási nagyterem közepét foglalta el, jelenvoltak a katonai, polgári és papi hatóságok, s a megyei és városi birtokosság tisztviselöi, mintegy hetvenen. Az ebéd fénypontját fökirálybiró úr toasztjai képezték, melyeknek legelsö során ö Felségét a királyt, a királynét és királyi gyermekeket éltetvén, a helyzetet tapintatosan ecsetelvén s a közhangulatot hiven tolmácsolván; második sorban a honvédséget és sorkatonaságot, harmadik sorban pedig összes vendégeit s a népet éltette, mindannyiszor nem hiányoztak az általános és lelkes éljenzések; valamint akkor sem, midön az ebéd vége felé Berzenczei L. fökirálybiróné ö nagyságát éltette.

r. l.

Egyletek és közintézetek.

XXXII-ik közlemény.**)

Az „erdélyi muzeumegylet“ pénztárába 1869 julius 1-töl, mint utóbbi közleményem napjától, mai napig, azaz: 1870 aug. 21-ig befolyt pénzekröl és pénzértékekröl, még pedig: A) Részvényt fzettek: a) Ballagi Mór az 1860-ik évre 5 forinttal. b) Az 1860—69-re br. Kemény László évenkinti 5 frttal. c) Az 1861—64-re Deák Farkas évenkinti 5 frttal. d) Az 1861—69-re dr. Korbuly Bogdán és Vália Ignácz évenk. 5 frttal. e) Az 1862—63-ra Szeremlei Lajos év. 5 frttal. f) Az 1863—65-re Barabás Ferencz év. 5 frttal. g) Az 1863—69-re Kispál Lajos év. 5 frttal. h) Az 1864—65-re Szöllösy Samuel, Bertha Sándor, Szatmári Károly év. 5—5 frttal. i) Az 1864—67-re Csathó József év. 5 frttal. k) Az 1864—69-re Lokody János év. 5 frttal. l) Az 1865—66-ra Forray Ferencz év. 5 frttal. m) Az 1865—67-re Jeddi Sándor év. 5 frttal. n) Az 1865—66-ra Balogh Mihály év. 10 frttal. o) Az 1865—69-re Lendvay László év. 5 frttal. p) Az 1866-ik évre Gerendi István, Illyés Lajos évi 5—5 frttal. q) Az 1866—67-re Vitta Sándor, Ajtai Lajos, Varga Dániel, mindegyik évenkinti 5—5 frttal. r) Az 1866—68-ra Medgyes Lajos, Baczó Gábor, Varga Lajos. s) Az 1866—69-re Toldy Ferencz, Boér Kálmán, Turóczy Pál, Fekete József, dr. Antal László évenk. 5—5 frttal. t) Az 1866—71-re Gálffy Sándor (a 10 éves szakot 1863-an kezdve) fizetett évenkinti 5 frttal. u) Az 1867-ik évre Gyárfás Ferencz évi 5 frttal, Berivói György pedig 5 frt 25 krral. x) Az 1867—68-ra Török István, György István, Réthi Lajos, Garda József év. 5—5 frttal. Mihelyes Zsigmond pedig kettös részvényben évi 10 frttal. y) Az 1867—69-re Zathureszky László, Boér Bálint, Gothárd József, Csiszár József, Dobokai Ferencz, Buzogán Áron, Szilágyi Sándor év. 5—5 frttal. z) Az 1868-ik évre Hegyessy József, Dávid Antal, Berivói György, Polgári Lajos, K. Lányi Károly, Fornszek Gusztáv, Kriza János évi 5 frttal. j) Az 1868—69-re Ruzicska Albert, Kerekes János, Csiki József, Kadácsy Dániel, Cseh Lajos, Szász Domokos, Tankó József, Benkö János, Szentgyörgyi József, Ungvári György, Ioczédi László, Papp Alajos, Jeddi Sándor, Raffai János évenkinti 5—5 frttal; Lemény Ferencz és Babb János évi 5 frt 25 krral; Fogarassy Antal pedig kettös részvényben évi 10 frttal. v) Az 1869-ik évre Biró Pataky Luiza, Berivoi György, Barcsai Gábor, Kriza János, Papfalvi Konstantin, Fekete Mihály, Kürthy Béla, Barabás Miklós, Csengeri Antal, Gebhárdt József, Gyulai Pál, Szamossy János, Salamon Ferencz, Szendrey Ignácz, Fogarassy János, Tóth Lörincz, Frivaldszky Imre, Pauler Tivadar, báró Kemény Zsigmond, Polya József, Wenczel Gusztáv, Berecz Antal, dr. Balogh Kálmán, Balogh István, Ferencz József tanár, Szentmiklossy Béla, Pittner Gáspár, Szabó József, Szabó Béla, Szabó Lajos, Medgyes Lajos, Pap Mózes, Beregbszászy Ferencz, Flott Adolf, Kiss Sámuel, id. Voith Jakab, Voith János, középső Voith Jakab, Koncz Sándor, Vizi József, Istvánffy József, Sebess Ferencz, Nagy Lajos, Berényi Lipót, Szentes Márton, Boér Antal, Szabó Károly, Mátray Ernö, Hunyadi Ferencz, Elekes György, Zathureczky Emilia, Botár Ferencz, Gámán Zsigmond, Szakács István, Antalfy Gábor évi 5—5 frttal; a károly-fehérvári casino és Mihelyes Zsigmond évi 10 frttal; Zilah városa pedig 5 ös részvényben évi 25 frttal. w) Az 1868—69-re Böhm Mihály, dr. Molnár József, Balogh János, Sándor József, Ciparin Timotheus, Macskási János, mindegyik évenkinti 5-5 frttal. xx) Az 1869-töl egészen 1874-ig Szentjánosi Ferencz évenkinti 5 frttal. yy) Az 1869—70-re Vajna Ignácz, Sárkány Ferencz. zz) Az 1870-ik évre Jancsó Lajos, Hunyadi Ferencz, Czecz Miklós, dr. Antal László, Elekes Károly (tanár), Gáti Gábor, Szász Béla, dr. Encz Geiza, dr. Török Aurel, dr. Császár Károly, Papp János, k. r. tanár, Várady Móricz, dr. Teutsch, Fekete Mihály tanár, K. Papp Miklós, Mátray Ernö, Veress József, Pálffy Samu, Bartha János orvos, Szentes Márton, Szilágyi Ferencz, Zarzeczky Jenö, Gyergyai Ferencz, n. b. Incze Mihály, Bántó Sámuel, évenkinti 5—5 frttal, Mikó Sámuel és gr. Bethlen Hermina évi 5 frt 25 krral, Székely-Udvarhely városa pedig évi 10 frttal.

(jj) Az 1870—74-re esö 5 éves szakra egyszerre; tanár: Szabó Sámuel, Lakatos János tanár, Dr. Máthé János, Herczeg Sándor, Gyarmathy Zsigmond, Killyen Ferencz, Killyen Samuel = 20—20 frtal, Gyulai Pál és Felvincz városa évi 25—25 frtal.

(uu) Az 1860—69-ki 10 éves szakra járó részvények letörlesztésére be adott: Dr. Pál József ur egy 50 frtos erdélyi urbéri papirt 1870 juliusi elsö szelvénynyel.

(B) „Egyszermindenkorra“ adakoztak: Ágh Ferencz, Csató János. Horváth Zsigmond, Hankovics György, Ignácz Károly, Hory Farkas, Török Károly, 5—5 frttal, Gaszner Sándor 2 frttal

(C) Magán kötvénybeni alapitványi tőke után kamatot fizettek, még pedig:

1, Hodor Károly, 500. frt. után 1869-70-re 25—25 frtot. 2, Véér Farkas, 500. frt. után 1870-re 25 frt. 3, B. Apor Károly, 500. frt. után 1869-re 26 frt. 25 kr. 4, Torma Zsófia, 500. frt. után 1868-ra 25 frt. 5, Báró Wesselenyi Ferencz 1000. frt. után 1860—65-re 300 frt. 6, Gróf Teleky György, 1000. frt. után 1864—69-re 300 frt. 7, Gróf Bethlen Sándor, 1000. frt. után 1869-re 300 frt. 8, Báró Bánffy János, 150. frt után 1870. jul. 15-ig 28 frt. 74 kr. 9, Erszényes Elek, 100. frt. után 1869 végéig 20 frt. 10, Török Ferencz, 100. frt- után 1869 végeig 10 frt. 11, Báró Györfy Lajos 100 frt után 1868 végéig 15 frtot. 12. Báró Györfy Lajosné 100 frt után 1868 végéig 15 frtot. 13. Gajzágó Antal 100 frt után 1869—70-re 10 frtot. 14. Mara Sámuel 100 frt után 1866—67-re 10 frtot. 15. Ágoston István 100 frt után 1869-re 6 frt 30 krt. 16. Szotyori Miklós 100 frt után 1868—71-re 20 frtot. 17. Jakab Simon 100 frt után 1868—69-re 10 frtot. 18. Vládár Ervin 100 frt után 1865—69-re 30 frtot. 19. Lonyai Anna 100 frt után 1866—69-re 20 frtot. 20. Lonyai Sarolta 100 frt utan 1866—69-re 20 frtot. 21. Kenderessy Farkas 100 frt után 1864—69-re 30 frtot.

D) Kötvény nélküli alapitvány után kamatot fizettek, u. m.: a) Gróf Dégenfeld Imre 2000 frt után 1867—69-re 300 frtot. b) Domzsa György 500 frt utáu 1867-re 25 frtot. c) Br. Kemény László 200 frt után 1868 végeig 85 frtot.

E) Magán kötvény nélküli alapitványt fizetett be: aa) Klein Frigyes beadván 100 frtos erdélyi urb. kötvényt. bb) Kómis Elekné nevében Kómis Druzsa 100 frtos urb. kötvényt.

F., Magán kötvénybeni alapitványt fizettek be:

1. Báró Apor Károly, béadván urb. kötvényben 500 frt. 2. Török Ferencz utódai, adván urb. kötvényben 100 frt. 3. Kenderessy Farkas, be adván urb. kötvényben 100 frt. 4. Jakab Simon be adván urb. kötvényben 100 frt. 5. Báró Bánffy János beadván kész pénzt 150 o. frt.

Ezen F. alatti rovatban megnevezett tisztelt alapitóknak magán kötvényei ki adatván, semmi irásbeli kötelezettségük benn nem maradt.

S midön, mind a befizetett alapitványokért, mind a kamatok, és részvények törlesztéseért mind pedig az „egyszer mindenkorra“ tett adományokért köszönetemet nyilvánitom, egyszersmind tisztelettel kérem, terjeszszék becses figyelmüket ezután is muzeumunkra, s szerezzék meg magoknak azon édes örömöt, melyet bizonyosan érezni fognak mindannyiszor, valahányszor, hazánknak e nélkülözhetlen intézetét, pártfogásukkal és segélyükkel virágzó állásra emelkedni látandják.

Ezeknek elöre bocsátása után, nem csak pénztárnoki, hanem polgári kötelességemnek is

*) A Wiener Abpost strategája a 4 napi csaták veszteségeinek leszámitása után is „legalább“ 150—180 ezerre teszi.

*) De keveset tett az alkotmányos szabadság érdekében — otthon. Szerk.

**) Az utóbbi közlemények láthatók a „Kolozsvári Közlöny“ 1868-ik évi 110- és az 1869-ik évi 89., valamint a „Magyar Polgár“ 1868. évi 120—121—122 és az 1869-dik évi augustusi számaiban. B. V.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

tartom, tájékozás végett felemlitni a következőket u. m.

Muzeumunk alakulásának első 10 éves szaka 1869 végével lejárt. Ezen 10 éves szakra 900-nál több részvényes ajánlkozott volt kötelezvén magukat, évenkénti részvény dijt fizetni.

Kik? és mennyi időre? fizették be illetőségüket: azt, a tisztelt tagok, magok legjobban tudják; azonban, reméllem, nem követek el hibát, ha tájékozás tekintetéből, figyelmüket kérem, a közelebbről szét küldött évi tudositásokra; melyeknek végén, nevüket, betűrend szerént feltalálhatják, s fizetésük utolsó évét is megláthatják, melyel, találtatva, az ezen közleményben megjelent fizetéseket azonnal kitünik: ki? mennyivel? tartozik még az 1869. végével lejárt 10 éves szakra.

Mai napig tehát, nyilvánosan közölve van minden befizetés. Minthogy a muzeumi választmány számba vétette a tett befizetéseket valamint a hátralékban lévőket is, s mind az elsővel, mind az utolsóval nyilvánosan számolni tartozik, nagyon félek azon kényszerüségtől, mely a hátralékosok neveinek is nyilvánosságra hozását parancsolandja.

Ez indokból, még egyszer kérem a hátralékosokat tartozásaik befizetésére. S ha, netalán, a vidéki tisztelt gyüjtő uraknál több időre is fizettek volna — mint, menynyit ezen „Közlemény" kimutat: méltoztassanak engemet, arról, postai úton értesiteni. S ha, vagy a multról, vagy a jelen időről, az illető pénz összeget egyenesen a pénztárba szándékoznak küldeni, az legkönyebben és olcsóbban „postai utalvány"nyal történhető.—Kolozsvárt augustus 21-én 1870. **Bányai Vitális,** muzeumi pénztárnok.

Tisztelt szerkesztő úr!

Nemes Tordamegye és Aranyosszék egyesült honvéd-egylete állásánál fogva honfiui és erkölcsi kötelmet teljesitendő — egy országos honvéd-menház és egy Kolozsvártt állandósitandó honvéd zenekar javára f. év april 18 ára tánczvigalmat rendezett — előlegesen elhatározván, hogy a jövedelem kétharmadrésze a honvéd zenekar és egyharmadrésze a menház javára fog fordittatni. Hogy minél nagyobb sikert eszközölhessen, számos ügybarátokat kért fel s bizott meg a meghivók kiosztása és belépti jegyek elárusitására.

Az illetők késedelmessége szolgáljon igazolásul, hogy az eredményről a bizottság ily későn teszi kötelességszerü nyilvános számadását, s bár még többektől felszólitások után is mai napig sem kapott értesülést az eddigi jövedelemről, előre bocsatva megjegyezvén, hogy többen maguk határozták meg adományaiknak egyenesen mely czélra, vagy minő arányban fordítását, mint azt a részletezés fogja feltüntetni, bemutatja nyilvános beszámolását. Összes bevétel a bizottmány kezeinél lévő ellennyugták szerint 689 frt 50 kr. Összes költség nyugták szerint 102 frt 62 kr. E szerint tiszta jövedelem 586 frt 88 kr. Tekintve azt a) hogy határozottan a menház javára következő fizetések tétettek, u. m.: kir. biztos gróf Péchi Manó ő nmlga 20 frt, főispán mlgos b. Kemény György úr 10 frt, főbiró mlgos Miksa Elek úr 6 frt 66⅔ kr, Toroczkó bányavárosi Bosla Ferencz 6 frt, Toroczkó b. v. Demény Imre 1 frt, Toroczkó b. v. Zsakó István 1 frt, Toroczkó b. v. Koronka Antal 1 frt, Toroczkó b. v. Vizi Dániel 1 ft, Toroczkó b. v. Zsakó János 1 ft, Toroczkó b. v. Lengyel Bogdán 1 frt, összesen 48 frt 66⅔ kr; továbbá b) hogy a honvéd zenekarra kikötve következő adományok folytak be, u. m.: kir. biztos gr. Péchy Manó úr ő nmlga 30 frt, főispán mlgos b. Kemény György úr 15 frt, mlgos b. Kemény Domokos úr 10 frt, mlgos Miksa Imre úr 10 frt, főbiró m. Miksa Elek úr 3 frt 33⅓ kr, m. Dézsi Sándor úr 3 frt, toroczkói Simon József úr 1 frt, összesen 72 ft 33⅓ kr, s igy ezen összegek egyenesen a meghatározott czélokra forditandók.

Fennmarad a bizottság által előre meghatározott részesedési arányba elosztandó összeg 465 frt 88 kr. Ebből ⅔ részbe a Kolozsvártt állandósitandó zenekar javárai jutalék lesz 310 frt 58⅔ kr, melyhez hozzá adva az egyenesen e czélra rendelt adományt 72 frt 33⅓ krt, a honvéd zenekar javára összes tiszta jövedelmül honvéd-tábornok Graef Ede úr kezéhez küldetik összesen 382 frt 92 kr.

Az országos menház részérei ⅓ rész jutalék pedig 155 frt 29⅓ kr, melyhez hozzá adva a kikötve e czélra tett adományokat 48 frt 66⅔ krt, jutalék összesen 203 frt 96 kr, melyet a mai napon a „Pesti Napló" t. cz. szerkesztőségének az illetékes helyre leendő kézbesités végett megküldöttünk, könnyebbségért kiegészitve 204 frtra. A beszámolás megvilágositásáért megjegyezvén, hogy alkirálybiró m. Fosztó Károly úr jegyek elárusitása és feltülfizetésekbe 1 ső szám alatti iv szerint küldött 3 frtot, Toroczkó bányaváros birája Demény Imre 2. sz. a. 14 frt, ifj. Kovács Lajos 3. sz. a. 41 frt, belügyminiszter Rajner Pál ő nmlga 4. sz. a. 5 frt, Timbus Albert 5. sz. a. 40 ft, Magyarósi Dani 6. sz. a. 24 frt 50 kr, Dudutz Gergely 7. sz. a. 5 ft, kir. biztos gr. Péchy Manó ő nmlga 8. sz. a. levele 50 ft, gyógyszerész Ujvári Sándor 9. sz. a. iv szerint 27 ft, ügyvéd K. Nagy Imre 10. és 11. sz. a. 115 frt, Sükösd Samu 13. sz. a. 13 frt, szolgabiró Almási János 14. sz. a. 102 ft, mérnök Vizi Endre 15. sz. a. 17 ft, ügyvéd Biró Miklós úr 16. sz. a. 8 frt, Fekete Ferencz 17. sz. a. 53 ft 50 kr, sz. biró Rátz Párthén 18. sz. a. 15 ft, Kolozsi János korelnök 20. sz. a. 8 frt, b. Eötvös József ő nmlga 22. levele 5 frt, Magyari Efraim 23. sz. a. 6 frt, Ménassági János 24. sz. a. 9 frt, Lengyel Ádám 26. sz. a. 41 frt, Magyari Pál főjegyző 28. sz. a. 2 ft, Timbus József 29. sz. a. 1 ft, alispán mlgos Horváth Mihály 30. sz. a. 42 ft 50 kr, Gidrai Demeter 31. sz. a. 27 frt, sz.-biró Rátz Sámson 32. sz. a. 15 forint. Feltülfizetéseket tettek pedig névszerint a következők: gr. Péchy Manó ő nmlga 50 ft, gr. Spanochi Károly ő mlga 44 ft, b. Kemény György ő mlga 25 frt, b. Kemény Domokos ő mlga 10 frt mlgos Miksa Elek 10 ft, m. Miksa Imre 10 ft, gr. Vass Samu ő mlga 10 ft, m. Puhl Ignácz 10 frt, m. Betegh Sándor 10 frt, ügyvéd K. Nagy Imre 10 frt, Bosla Ferencz 6 frt, mltgs. br. Kemény István 5 frt, Rajner Pál ő nmlga 5 frt, Velics György 5 frt, Salamon Ferencz 5 frt, b. Eötvös József ő nmlga 5 frt, Scholtes Alb. János 4 frt, Lengyel Ádám 4 frt, m. Dési Sándor 3 frt, Szentpéteri Antal 3 frt, Pap Gyula 3 frt, Zugi Mozzoni 3 frt, Schwarcz Mózes 3 frt, Bartok János 3 frt, m. Betegh Ferencz 3 frt, Mohai Károlynő urhölgy 3 frt, Pap Ferencz 3 frt, Grün Izidor 3 frt, Szigethi Sándor 3 frt, Nagy Sigmond 2 frt, Bartos Lajos 2 frt, Jánosi István 2 frt, ifjbb. Grün Samu 2 frt, Székely Elek 2 frt, Rédiger Vilmos 2 frt, Zacharias Ferencz 2 frt, Karácsoni Sándor 2 frt, szbiró Almási János 2 frt, Kuthi Benjámin 2 frt, Csiki Antal 2 frt, Szerdahelyi ur és neje 2 frt tallér. ügyv. Domján Miklós 2 frt, Bartha János 2 frt, E. Ujvári Sándor 1 frt 50 kr, Rédiger Soma 1 frt, Czigernán János 1 frt, Székely Miklós 1 frt, Takács József 1 frt, Dindár Dénes 1 frt, Vajna János 1 frt, Fosztó Ferencz 1 frt, Demény Imre 1 frt, Zsakó János 1 frt, Lengyel Bogdán 1 frt, Simon József 1 frt, Wagner György 1 frt, Polák N. csendőr hadn. 1 frt, Fosztó Ilóna urhölgy 1 frt, Galambfalvi József 1 frt, Rigó Frigyes 1 frt, szbiró Rácz Párthén 1 frt, Gombos László 1 frt, Weckes N. 1 frt, Abt Ernő 1 frt, Blumenfeld Faul 1 frt, Baricz Leon 1 frt, Varga József 1 frt, Amberboj József 1 frt, Retezár Gerő 1 frt, Dulló János 1 frt, Dulló Jánosné 1 frt, Münsterman Frigyes 1 frt, Laborda Kálmán 1 frt, Orbonás Gyula 1 frt, Balázs Emil 1 frt, Szentpéteri János 1 frt, Albert Aranka 1 frt, Márkovics Lajos 1 frt, Velics Károly 1 frt, Kozma István 1 frt, Wertán István 1 frt, Velics Lajos 1 frt, Vizi Endre 1 frt, Jelenik Henrik 50 kr, Mezei János 50 kr, Istvánfi Péter 50 kr, id. Grün Samu 50 kr.

Megjegyezve, hogy ha még utólagosan a jelentésöket be nem küldött megbizva volt honfitársaink küldeményei beérkeznek, az utólagoson szintén közöltetni fog.

A bál maga csinos volt, kedélyes estét szerzett az illetőknek, a kedvező eredményért pedig az összes hozzá járultaknak, valamint a tordai Casinó egyletnek, mely szokott méltányosságánál fogva a termet ez alkalommal is dijmentesen engedte át, hazafias köszönetét fejezi ki.

Torda, 1870. junius 20-án.

A bálrendező-bizottság.

UJDONSÁGOK.

✕ **Illetékes helyről** vett tudósitás alapján örömmel közöljük azon hirt, hogy a kolozsvár n.-váradi vasútvonal a jövő szombaton mulhatlanul megnyilik.

△ **Az egyesült** zene conservatorium és házi zenekör alapszabályait a miniszterium még nem erösitette meg, hanem a felterjesztést kijavitás végett leküldötte. E szerint még egy darab ideig függőben marad a tényleges egyesülés. A zenekedvelők és a két egylet tagjai közt felette kedvezőtlen benyomást tett e hir. Méltán.

✕ **Szerencsétlenség.** Tegnap egy 11 éves fiugyermek töltött fegyverrel játszván, öt éves testvérét agyonlötte a veszélyes játékszerrel. Ime megint egy szomoru intő példa a szülők- és felvigyázóknak.

✕ **Megjelentek** és Demjén László könyvkereskedésében kaphatók: „Le premiere bal d' une jenne fille valse de salon" és „Tè è a tè è Impromtu" czimü hangjegy szerzemények, irta Gegenbauer Antal, ára egyenkint 54 kr. E jeles szerzeményeket ajánljuk a müértő közönség figyelmébe.

(—) **Öngyilkossági kisérlet.** Egy helybeli bérkocsis a napokban a miatti desperatiojában, hogy betegségéből soha sem gyógyul ki, felakasztotta magát, azonban korán észrevették, s a szerencsétlent visszaadták az életnek.

A „Magyar Polgár" legfőbb munkatársának. Ön a „Kol. Közl." ujdondászának azt ajánlja: „tanuljon még egy keveset." Nem tudom, elfogadja-e e lapok t. ujdondásza a jó tanácsot, hanem azt tudom, hogy tanulni lehet és kell compromissio nélkül, kivált az olyan ifjaknak, mint Molnár Antal, kik oly keveset tudnak. Ön nekem akart felelni, mégis az ujdondászhoz fordult. Honnan e zavar? Lám Önnek („M. Polgár" rkv. m. 96. szám) „A háboru" Nro. III. czikkéről azt hibették volna az avatlanok, hogy a Kr. sz. e. 1496 tól Kr. sz. u. 1861 ig idézett dátumok czikkiró vasszorgalmu böngészetének gyümölcsei; és ime kitünik, hogy azokat Odysse Barot „Lettres sur la philosophie de l'histoire" czimü művének 20-dik lapjáról, 5 egész sorból meritette; de bevallom, s be kell hogy vallja Ön is — nagyon zavarosan meritette. Ön attól féltі a „Kol. Közl." ujdondászát — ki önhez sem szólott — hogy önmagát „nevetségessé" fogja tenni, s hogy öt e keserü pohártól megkiméljé, a „Magyar Polgár" legfőbb munkatársát teszi nevetségessé. Barot „kitünő publicista" tekintélye nem takarja el M. A. értelmi szükségét. A „Lettres stb." münek megjegyzésemre vonatkozó szavai ezek: „jusqu'au traité du 23 janv. 1861 entre la France et l'Angleterre" — — Ön ebből azt olvasta ki, hogy Francziaország és Anglia 1861. jan. 23. békét kötöttek — pedig itt csak szerződés (traité) röl van szó és nem „békekötés" röl. Szerződést köthet valamely állam egy másik hatalommal évente százat is, a nélkül, hogy azért ezt az évet a „háborusak" közé lehetne, szabadna számiálni; békekötés csak két tettleges harczban állott fél közt képzelhető; már pedig hogy 1860/61 ben Anglia Francziaországgal háborut nem folytatott, s igy békét sem köthetett, ezt azok is tudják, kik még az iskola küszöbén belöl állanak. Csak Ön, Molnár Antal úr nem látszik tudni mi különbség van az egyszerü szerződés és a békekötés közt; ezt Odysse Barot fenntisztelt művéből sem tanulta meg. Azért tanácslom: vegye figyelembe „idétlen kicsinyeskedés(eimet)" és mondjon le arról a fennhéjázó nagyzásról, mely ugyan fölékesiti magát egy franczia „kitünő publicista" tollaival, melyeken azonban meglátszik, hogy nem az ő kalapjára valók; azután, magyaráztassa meg magának valaki által azt: mi a különbség a „szerződés és békekötés közt, ha publicistai pályáján, az össze-visszaforgatott Encyclopediák daczára idáig sem jutott el, s többé ne forditsa a traitét békekötésnek. Tanulni senkinek sem szégyen; de nem tudni és mégis hetvenkedni, nevetséges. Különben vigasztalhatja magát azzal, hogy „la mauvaise fortune ne diminue rien de la gloire des Grands Hommes!" („Mem. conc. Mons. le Conte de Stenbock sat." „Parallel des Grands-Hommes dans leurs malheurs." Francfort sur le Mayn. Chez F. B. Andreae et H. Hort MDCC. XLV.)

Egy valaki, ki néha maga is bepillant Clio könyvébe.

(—) **A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara** kedden f. hó 30 án d. u. 4 órakor közgyülést tart. Tárgyai: 1. A honvédek felszerelésére vonatkozó miniszteri leirat. 2. Az uj vámtariffa javaslat. 3. A távirdák elleni panaszok. 4. Más rendes ügyek.

A „Herm. Ztg." aug. 21-ki 202. száma irja: Tegnapelőtt útazott át itt (N.-Szeben) tizenkét, az értelmes osztályhoz tartozó székely ifju, hogy a franczia hadseregbe léphessenek be, mint önkénytesek."

* **Hogy megközelitő fogalmat szerezzünk,** a hadilábra állitott hadsereg pillanatnyi szükségleteiről, porosz adatok után a következőket közöljük. A Lachmann testvérek öt hadtest számára küldik az élelmet és igy 210,000 embert látnak el. A szállitók 7000 ökröt küldtek a táborba (3700 darabot Schleswig Holsteinban vettek); 9500 mázsa szalonnát e napokban Hollandból via Emmerich és pedig négy gőzösön 5000 mázsát; 8000 ball rizst, mit részint Rotterdamban, részint Bremában szereztek be; 12,000 mázsa borsót és babot, mi részint Szileziából, részint Poroszországból került ki. A napi szükségletre megkivántatott 15,000 font kávét Hamburg és Kölnben vették és a hannoveri égetőkben pörkölték. 65,000 igás ló részére szükségelt 500,000 scheffel zabot egy königsbergi háztól és különféle tartományokból szerezték be.

* **Sarolta** császárné ismét egészséges. A „Kreuz-Zeitung" brüszszeli levelezője különös hirt közöl. Azt állitja, hogy a porosz győzelmek s a franczia császárság romlása Miksa császár özvegyére meglepő hatással vannak. Sarolta császárné nagy érdekkel olvassa a lapokat s igen világos öntudattal szól a helyzetről. Napoleon mostani sorsát a boszutálló sors művének tekinti a férjén elkövetett árulásért. Az orvosok reménylik, hogy a császárné kedélybetegségéből teljesen fölépül.

* **A porosz franczia háboru** csak néhány hét óta tart, és már Poroszország a férfi munkások nagy hiányában szenved. Nemcsak a gyárakban, hanem a szántóföldön is szünetel a munka. Azért a porosz kormány a szomszéd országokból hozat munkásokat, legalább, Cseh Morvaországés Szileziában porosz agensek járnak munkásokat toborzani.

(—) **A mult vasárnap** a fővárosban megtartott dalár ünnepélyről a lapok egyáltalán szép sikert jegyeznek fel. „Déli egy óra után a dalárok sorakoztak a vigadó helyiségein, s diszmenetök 2 órakor megindult, négyes sorban, fehér zászlós rendezők és egyenruhás tüzoltók vezetése mellett, betü endben, elöl a dalszövetség, aztán egyenkint az egyes dalárdák zászlaja alatt. Mikor a diszmenet másfél órai lassu haladás után a városligeti fasor végére ért, sorrende feloszlott, s a dalárok a népünnep vendégeivel vegyest mentek a dalárcsarnokba, mely terjedelmével, alakjával és diszével meglepett mindenkit. Négy óra után végbement a dalárcsarnoki nagy hangverseny az ismeretes sorrendben, és mint várni lehetett igen nagy hatással. A csarnok óriási teknője hatalmasan verte vissza az emberi és rézhangszerhangok e roppant tömegét, s a szépen előadott művek annyira elragadták a közönséget, hogy pár művet ismételni is kellett. A csarnok helyiségében mintegy 12,000 ember volt. Kétszer annyira bátran tehetni a kinn levő hallgatók számát, s a ki a városligetben mind szerteszét jelen volt, az nem sokat enged a százezerből, ugy hogy mikor a tüzijáték végeztével a közönség szétoszlott, a Blondintértől a terézvárosi templomig képeszett szakadatlan sorozatot. Kitünőn sikerült ünnepély volt ez, a művészeti haladás egy értékes mozzanata, a társadalmi igények kielégitője, és a hazafiui félrevezethetlenségnek egy szilárd pontja." Irja egyik fővárosi lap.

⊙ **A Porges Károly** vezetése alatt álló magasabb kereskedelmi tanintézet Bécsben most küldi szét ötödik évi jelentését. Ebből látjuk, hogy a hallgatók száma a mult évben 726-ra szaporodott, s hogy a tanév kezdetén az intézet abban a kitüntetésben részesült, miszerint a kereskedelmi akademiák sorába lön emelve, mert a végzett hallgatók azt a kedvezményt nyerék, hogy az egy éves önkéntességnek a hadseregben megfelelhetnek, a nélkül, hogy az önkéntességi vizsgát letenni kötelesek lennének. E kitüntetést a miniszterium a kitünő tanitási eredmény s a tanintézet jeles szervezete által indokolja. A jelentést megelözi egy czikksorozat: „A kereskedelmi tanintézetek szervezése Ausztriában" az igazgató tollából, „A conto—a—meta üzletek könyvezése a bank és áruszakmában" ugyanattól a szerzőtől, Berger tanár „Az idegen nyelvek tanitásáról a kereskedelmi tanintézetekben" ír; a befejezést képezi egy „adalék a bécsi lakhiány történetéhez" dr. Zehden Károly tanár és belügyminiszteri levéltárnoktól, a mely sok érdekest tartalmaz.

— Ad. 369. elu.—1870. **Nemes Tordamegye** képviselő bizottmányának tagjait, nemes Torda városában f. évi september 1-én délelötti 10 órájan kezdődöleg tartandó rendkivüli bizottmányi gyülésre tisztelettel meghivom, mely gyülésnek egyedüli tárgya: az 1870-dik évi megyei költségvetésnek (Budgette) megállapitása. Ezen gyülesre — tárgyának fontosságánál fogva — ugy megyénk, valamint a más törvényhatóságok kebelében lakó bizottmányi tagokat minél számosabban való megjelenésre felkérem. Torda, aug. 23-kán, 1870. B. Kemény György, főispán.

* **Turócz-Szent-Mártonban** aug. 23- és 24-én nagy dolgok készülnek. A tót „Omladina" és „Maticza" tartja ott e két napon ülését, s a „Narodne Noviny"-ban Francisci János, Medveczky Samu, Viktor Ambrus és Zachej Samu urak már felszólitják a tótokat, hogy ez ülésben nagy számmal jelenjenek meg. Francisci „a kölcsönös segélyző egyleteket" is aug. 23-ikára Turócz-Szent-Mártonba gyülésre hivja össze, melynek czélja — mint a felhivásból látszik — az lenne, hogy ez egyletekben bizonyos organisatio és ennek befejezésétül igazgató központi község teremtessék. E czélból lapot is akarnak alapitani.

KÜLFÖLD.

Stuttgart, aug. 20. Biztosan állitják, hogy Oroszország, Ausztriával, Angliával és Olaszországgal egyetértve egy congressus összehivására törekszik, melyben minden európai hatalmasság képviselve legyen.

Berlin, aug. 20. A mai Staatsanzeiger azt mondja, hogy ha a német nemzet legjelesbjei elhullanak, a nemzetnek azon vigasza van, hogy atyáink e háborut egy uralomvágygyal és göggel eltelt nemzet ellen viselték, mely Németországot legszebb területeitől megrabolta. A királynak adva lesz Európa kebelében állandó békét létesiteni egy nagy egységes Németország, mint az istenfélelem, nemes erkölcs és valódi szabadság őrzője által.

Páris, aug. 19. Párisban ma lobogók lengnek sok házon. Az egész éjjel öröm-tüntetések voltak az aug. 16 iki győzelem miatt. Azon hir, hogy Albrecht porosz főherczeg a csatában elesett, tartja magát. — Trochut Páris kormányzójává maga a császár nevezte ki, midőn Chalonsba érkezett.

Brüsszel, aug. 19. Bazaine tábornagy a külügyi minisztert felszólitá, hogy a császári táborból többé semmiféle sürgönyt ne engedjen közzététetni a főparancsnok hitelesitése nélkül.

Florencz, aug. 20. Lanza nyilatkozatai következtében, a kamara helyeslésel és bizalommal fogadja a ministerium politikai magatartását.— A ministerium a római kérdésnek a nemzeti kivánatok értelmében való megoldásával foglalkozik. Erre 214 szavazattal 152 ellenében áttért a kamara a napirendre; 12 nem szavazott.

Legújabb táviratok.

Erdélyi távsürgönyök.

Feladatott Pesten aug. 23, 4 ó. 33 p. estve.
Érkezett aug. 23. 9 ó. 40 p. estve.

A kamarában jelenti Palikao: Bazaintól jó hireket kaptunk; Páris megerösitése gyorsan halad; a franczia kölcsön elöfizetésekkel fedeztetett.

Feladatott Pesten aug. 24. 8 ó 20 p. regg.
Érkezett aug. 24. 11 ó. 55 p. d. e.

Harcztérröl ma semmi új.

Berlin, aug. 22. A 18-ki csatában a veszteség mindkét részröl roppant. A poro-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

szoknak 40,000, a francziáknak 50,000 halottjok és sebesültjök van. Porosz részről ennek folytán ismét nagyszámu landwehr-csapatok szállittatnak a csatatérre. — Beyer bádeni tábornok, miután igen lassan vezeté Strassbourg ostromzárlatát, letétetett s helyét Werder porosz tbnok foglalta el.

Páris, aug. 21. A határra 50,000 ember rendeltetett, hogy Bazaine hadseregének egyes részei Belgium felé ne szorittathassanak.

Páris, aug. 21. Palikao hadügyminiszternek nyilatkozatai a 18-iki csatáról megnyugtatólag hangzottak. Azt hiszik, hogy Mac-Mahon már Bazaine támogatására sietett.

Berlin, aug. 21. Az augusztus 18-iki csatának hivatalos neve: a gorcei-i csata. — A francziák támadólag léptek fel, a Ziethen huszárok, a 27. huszár és 12. dragonyos ezred szétrobbantották az ellenséges quarret és megsemmisitettek két zászlóaljat. A király megjelent 4 órakor a csatatéren. A poroszok vesztesége a 15., 16., és 18-iki ütközetben összesen 40,000 ember volt. Ma délelőtt „Victoriát" löttek. Este ünnepélyek voltak.

Páris, aug. 22. Egy távirat Mezierebol, a mai napról jelenti: A poroszok az utóbbi csatákban borzasztó veszteségeket szenvedtek; több mint 40,000 porosz sebesült maradt a harcztéren fekve, minden segély nélkül. Megezáfoltatik azon hir, mintha a poroszok Verdunt megszállották volna.

Berlin, aug. 22. A f. hó 18-ki csatában a gárda-ezredek sokat szenvedtek.

Stuttgart, aug. 22. Az orosz császár egy sajátkezü iratot intézett a porosz királyhoz azon kérdéssel: ha vajjon hajlandó lenne-e békét kötni.

Berlin, aug. 22. A mai „Nordd. Ztg" visszaútasitja határozottan a hirt, miszerint az északi szövetség követe a pápának Rómába örsereget ajánlott volna, valamint, hogy Rómában azt kivánták.

Berlin, aug. 22. A koronaherczeg előrenyomulása a mult napokban azáltal volt megakadályozva, hogy seregének egy része Metznél volt engagirozva.

Berlin, aug. 22. (Hivatalos Pontra-Moussonból.) A 18-diki csatában kiválólag a gárda s a 2-, 7-, 8-, 9- s 12-dik hadtest vett részt; a tartalékban a 3- és 10-dik hadtest volt, s ebből csak egyes osztályok vettek részt a csatában. Főleg a tüzérség alkalmaztatott. Az ellenség várszerü hadállást foglalt el az egész hadsereggel, kivéve Mac-Mahon hadtestét és de Failly két divisioját. Éj beáltakor az összes magaslatok el voltak foglalva, A veszteség még megközelitőleg sem tekinthető át. Kraushaar szász tábornok, Röder es Erbest ezredesek elhultak. A csata déltől esti 9 óráig tartott. Több ezer fogoly.

Bukurest, aug. 21. Plojestiben tegnap kisérlet tétetett ideiglenes kormány kihirdetésére, élén Golesco Miklós táhornokkal, mint kormányzóval, és mellette Ghika János és Bratiano Jánossal. Tegnap itt és a vidéken tömeges befogatások történtek. Golescot és Candianot már elfogták, alkalmasint elfogják még ma Bratianot is. A kormány gyorsan és ügyesen intézkedett volt. A katonaságot vasúton szállitották Plojestibe, és az a lehető legjobban viselte magát. Rendbontás nem történt sehol.

Távirati tudositás a bécsi börzéről.

Aug. 23 án: 5% Metaliques 100 frt 56 10. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 65 40. Kamat 56 10. 1860. Kölcsön 80 75. Bankrészvény 690. Hitelintézeti részvény 200 frt 245 50. London 10 ft st. 100 frt. 23 1/4 kr 125 —. Ezüst 123 —. Cs. királyi arany 5.91. Napoleondor 20 fran. 9.99 5/10.

Földtehermentesitési kötvények: Magyar 75 50. Temesi 73 50. Erdélyi 73 —. Horv.-Slavon 78.—.

Tulajd. es felelős szerkesztő **Sándor József.**

4

Beküldetett.

A delicat **Revalesciére du Barry** minden betegséget gyógyit, mely a gyógyszernek ellentállt, u. m. gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, takonyhártya-, lélegzés-, húgyhólyag- és vesebajokat, gumót, aszkórt, mellszorulást, hurutot, emésztéshiányt, dugulást, hasfolyást, álmatlanságot, gyengeséget, aranyért, vizkórt, hideglázt, szédülést, vértolulást, fülzugást, émelygést és hányást még a terhesség alatt is, húgyfeszt, búskomorságot, sorvadást, csúzt, köszvényt, sárgaságot gyógyit. — 72,000 elismerés gyógyitásokról, melyek minden gyógyszerrel daczoltak, áll rendelkezésre, melyekből kivánatra kivonatok ingyen szolgáltatnak. Táplálóbb a húsnál, s ugy felnőttek mint gyermekeknél 50-szer megtakaritja a gyógyszerek árát.

Gyógy. sz. 68.471. Prunetto (Mondovi mellett) 1869 oktober 26-án.

Uram! Biztosithatom önt, hogy a mióta a csodateljes **Revalesciére du Barry-t** használom, az az 2 év óta, aggkorom ne ézségeit nem érzem többé, sem 84 éveim sulyát. Lábaim ismét egyenesek; szemeim oly jók, hogy nincs szükségem szemüvegre; gyomrom erős, mint 30 éves koromban. Szóval megfiatalodottnak érzem magam; hitszónokolok, gyónást hallgatók, betegeket látogatok, meglehetős hosszú utakat teszek gyalog, értelmem tiszta, emlékem üde. Kérem önt, tegye e nyilatkozatot közzé, a hol s a mint akarja, önnek kötelés szolgája

Castelli Péter abbé
bach.-theol. és prunetrói plébános,
mondovi kerület.

1/2 **fontos bádog szelenczékben** 1 frt 50. 1 *ℓ.* 2 frt 50 kr. 2 *ℓ.* 4 frt 50 kr. 5 *ℓ.* 10 frt —. 12 *ℓ.* 20 frt — kr. 24 *ℓ.* 36 frt — kr.

Revalesciére csokoláde táblákban: 12 csészére 1 frt 50 kr. 24 csé. 2 frt 50 kr. 48 csé. 4 frt 50 kr. **liszt alakban** 12 csé. 1 ft 50. 24 csé. 2 frt 50 kr. 48 csé. 4 frt 50 kr. 120 csé. 10 frt — kr. 288 csé. 20 frt — kr. 576 csészére 36 forint.

Kapható Barry du Barry és társa által Bécsben, Goldschmiedgasse 8. Pesten Töröknél, **Kolozsvárt Kronstädter Józsefnél**, Pozsonyban Pisztorynál, Debreczenben Borsos Ferencznél, és mindenütt postai utánvét mellett.

HIVATALOS.

1870. évi 368. akad. számhoz. (361) (2—3)

Hirdetmény

a selmeczi bánya- és erdőakadémiáról.

Azoknak, kik kiképeztetésük végett ezen akadémiára felvétetni szándékoznának, szolgáljanak tájékozásul a következők.

A bánya akadémia teljes tanfolyama 4 évre terjed, és áll az előkészitő folyamból és a szakfolyamból; melyek mindenike két két évet vesz igénybe.

Az erdő akadémián az oktatás három évfolyamot foglal magába, melyek elseje előkészitő folyamnak tekinthető.

Előadási nyelv a magyar, kivéve az utolsó bánya akadémiai évfolyamot, melyben az 1870—71 ik tanévre a német nyelv még meghagyatott.

A tanév kezdődik oktober 1-jén s végződik julius utolsó napján.

A hallgatók rendesek, rendkivüliek, vagy vendégek.

A rendes hallgatók, minden tantárgyat kötelesek hallgatni a tanterv szerénti rendben; holott a rendkivüliek tantárgyaikat és azok rendjét, némi megszoritások mellett, szabadon választhatják.

Azoktól, kik akár a bányászat, akár az erdészet előkészitő folyamába mint rendes vagy rendkivüli hallgatók belépni akarnak, megkivántatik, hogy érettségi bizonyitványnyal, vagy egy felső reáltanoda mind három osztályáról szóló kielégitő bizonyitványnyal birjanak.

Rendkivülinek azonban felvétethetik bárki is, ha elégséges előképzettségét a reáltudományokban, milyet t. i. főgymnasiumban, vagy főreáltanodában nyerhetni, felvételi vizsga letétele által bebizonyitotta. Rendes hallgatóul felvétethetik közvetlenül a szakfolyamba az is, ki az előkészitő folyam tantárgyaiban való képzettségét műegyetemi bizonyitványokkal kimutatta. A ki felvételi vizsgát akar tenni, 20 ftnyi vizsgadijt köteles előre fizetni.

Álmanszolgálatba rendesen csak végzett rendes hallgatók vétetnek fel.

Vendég hallgató gyanánt minden önálló, vagy arra gyámjától vagy szülőitől engedélylyel biró egyén, minden egyéb feltétel nélkül felvétetik. Vendégeknek, sőt bárkinek, ki az illető tudományt bármi úton magáévá tette, előleges bejelentés és 20 forintnyi vizsgadijnak lefizetése után, vizsgát tenni szabadságában áll.

Különben az akadémián tandijak nem fizettetnek, s az emlitett vizsgadijakon kivül csak 5 ftnyi, egyszer mindenkorra fizetendő beiktatási dij terheli a hallgatókat. Mindazonáltal megjegyzendő, hogy a tankirándulások évenként mintegy 50 forintot vesznek igénybe, mely költségeknek alkalom szerinti fedezésére a szülőknek, vagy a gyámnak, magukat a felvételi folyamodványhoz csatolt hiteles nyilatkozat által kell kötelezniök.

A fölvételi vizsga mellett belépő rendkivüli, valamint a vendég hallgatóknak legalább 18 éveseknek kell lenniök.

A fölvételi folyamodványok a szükséges bizonyitványokkal és a fennebb emlitett nyilatkozattal ellátva a selmeczi m. k. bánya- és erdőakadémia igazgatóságának **oktober 6-áig** benyujtandók, később érkezettek tekintetbe nem vétetvén.

Ösztöndij van ezen akadémián 34, évenkinti 300 forinttal, még pedig 20. bányászati és 8 erdészeti, 4 bánya számvevőségi és 2 erdőszámvevőségi. Ezek azon rendes hallgatóknak adományoztatnak, kik vagyontalanságuk mellett ezen akadémián legalább egy féléven át jeles tanulmányi előmenetelt, kitartó szorgalmat és feddhetetlen magaviseletet tanusitottak.

Van ezen kivül végzett jogászok számára 2 bányahatósági, és erdélyi ifjak számára 6 erdészeti ösztöndij, évi 300 forinttal.

356 (3—3)

Árlejtési hirdetmény.

A nagyméltóságu rom. katholikus ideiglenes bizottmánynak folyó év augusztus hava 7-én 642/168 szám alatt kelt rendelete folytán a N.-Szeben kir. rom. kath. Teréz árvaház igazgatósága által ezennel közhirré tétetik, hogy a nevezett Teréz árvaház növendékeinek, három ápolónőnek, és egy szolgának összesen mintegy 180 személynek élelmezése és a házi fejérnemüeknek mosása, hat egymásután következő évre t. i. 1870. November 1-töl egészen 1876 deczember 31-ig a felsőbb hatóság helybenhagyási jogának föntartása mellett, árlejtés utján, az intézet irodájában **folyó év september 5-én** a legolcsóbban vállalkozónak bazonbérbe adatik.

Vállalkozó tartozik az árlejtésre személyesen vagy törvényes megbizottja által megjelenni és 400 ftnyi bánatpénzt letenni.

Irásbeli ajánlatok is elfogadtatnak. Ily kellően bélyegzendő ajánlatok mellé a 400 ftnyi bánatpénz csatolandó, az ajánlott összeg betükkel és számokkal világosan kiirandó, és különösen beirandó, hogy ajánlatot tévő a jól megértett föltételekből folyó kötelességeknek magát telyesen alávetendi.

Kiindulási alapul egy árvaházi növendéknek egy napi: délben két, — estve egy tál ételből álló élelmezése és mosása; — ide nem számitva az intézeti igazgatóság által a delebédre adandó hust, 15 oszt. ért. krajczárban vétetik föl.

Az árlejtési föltételek az intézet irodájában olvashatók.

N.-Szeben, 1870. augusztus 17-én.

A kir. rom. kath. Teréz árvaház igazgatósága.

NEM HIVATALOS.

(363) (1—12)

Első nyilvános magasabb kereskedelmi tanintézet

Bécsben, Praterstrasse 32.

☞ A végzett hallgatók az egyéves önkéntesség kedvezményét élvezik a cs. kir. hadseregben a nélkül, hogy az önkéntes-vizsgák letételére kötelezetnének.

Beiratások september 26-tól kezdve történnek.

A tanitás oktober elején kezdődik. Oktober 2 kán kezdődik egy előkészitő tanfolyam a gyakorlati vasúti és távirda-szolgálatot illetőleg.

Évi jelentések az igazgatóság s minden könyvkereskedés által.

PORGES KÁROLY, igazgató.

(349) (3—*)

Alólirt egész tisztelettel tudatja a t. tanár és tanitó urakkal, miszerint a jövő iskolai évre szükséges

tankönyvek és taneszközök

nála minden vallásu **elemi-, közép-** és **főtanodák számára**

készletben tartatnak.

Nagyobb megrendelők és ismét-eladók a szokásos **kedvezményben** részesülnek. Saját kiadásaimból pedig az illető tanár urak rendelkezésére, szegényebb sorsu tanulók számára, **ingyen példányokat** bocsátok.

Kolozsvártt, 1870, augustus-hó

STEIN JÁNOS,
erd. muz. egyl. könyvárus és kiadó.

Iskola-könyvek.

(351) (2—3)

Leány- tan- és nevelő intézet Brassóban,

igazgatva **Humpel-Maioresco Emilia** által.

Közremunkáló tanárok: Korodi Lajos, ev. gymnasiumi és Meschendörfer J., ev. reálisskolai tanárok, Dück P., népiskolatanitó, Fericeanu J, román gymn. hitelemző és magyar nyelvtanitó, dr. Mesiota J., rom. gymn. conrector, Dima P., rom. gymn. tanár s mások.

A tanfolyam 3 főosztályt foglal magában:

I. Egy előkészitő osztály, mely a tanitványnék korához, képzettségéhez és tehetségéhez képest egy vagy két évet vesz igénybe. Tanczél: folyékony olvasás, összszekötve a tartalom teljes megértésével és ujra előadásával, irás,- számvetés [t. i. a 4 számmivelet, az egytől 100-ig terjedő számsoron belül,] a nézlettan, irva-olvasó tanmodor és czélszerü elmegyakorlatok alkalmazásával; végre a zenészet elemei, női kézimunkák és a szülők beleegyezésével testgyakorlat.

II. Négy egyéves) **osztály.** Tantárgyak: Vallástan, nyelvtan (eleinte az olvasással összszekötve, később önállólag a különböző nyelvekben) — német, magyar, román, franczia és ha kivántatik angol és olasz nyelv,— számtan, földrajz, történelem, természetrajz, természettan, a vegytan alapvonalai; azon kivül: zene, rajzolás, női kézimunkák és a szülők engedelmével tornászat és úszás.

III. Egy harmadik, két (egyéves) **osztályból álló főosztály** a magasabb kiképzést czélozza. Ezen főosztálynak tárgyai: Világtörténelem, a mivelődés történelmének különös szembevételével, irodalomtörténet, a lélektan, szépészet és mythologia elemei, a neveléstan főelvei, továbbá a fönnevezett nyelvtanulmányok, zene, rajzolás és kézimunkák folytatása.

A nőimunkák, u. m. kötés, horgolás, hálózás, varrás és szabás, lapos és keresztszemezés, szabályszerü öltönykészités (a szabások rajzolásával), mindennemü fényüzési munkák sat. Tekló Henrika és Guzbeth Sarolta kisasszonyokra vannak bizva.

Társalgási nyelv: a német tanitványnékra nézve a franczia, ellenben a magyar és román tanitványnékra nézve felváltva a franczia és német nyelv. A franczia társalgás foganatositása végett september 1-jétől fogva egy neveléstanilag kiképzett, franczia születésü tanitónő nyeretett meg az intézet számára.

Bővebb tudósitást és részletezett értesitvényeket kaphatni az intézetben: Klastromutcza 5-ik szám alatt, Szentmihálynaptól fogva pedig: Lópiacz 30-dik szám alatt.

(324) (5—6)

CZETZ JÁNOS és TÁRSA

(Kolozsvártt, középutcza Folly-ház.)

Ajánlják megnagyobbitott, s izletesen berendezett

első bécsi butor-raktárukat,

melyben kaphatók, vagy tetszés szerént megrendelhetők: mindenféle **szinü s modoru, ugy egyes, mint berendezéshez szükséges egész rend-butorok**, a legujabb, s izletesebb minta szerént. Ujonan berendezett kárpit- és asztalos üzlet-águnkban elválalunk mindennemü kárpit- és asztalos munkákat, szoba-diszitményeket és mü-leczezéseket, úgy helyben, mind vidékre is.

☞ Raktárunkban **kaphatók a legszebb s ujabb butor-szovetek**, kész **paplanok, lószőr, s ruganyos-mátrá czok, szőnyegek.**

Továbbá: **álló- és aranykeretü-tükrök gyári áron.**

☞ Mindennemü **női-divat czikkek, ruhakelmék** és **felöltők**, jutányos árért.

(364) (1—1)

Egy rom. kath. tanitónő kerestetik.

Gyergyó-Szent-Miklós mezővárosban állitandó nöneveldéhez, ki a magyar, német, franczia nyelvet, nőimunkák és zongo a tanitását birja. Évi fizetése: teljes ellátás és 300 frt o. é. Ajánlkozásokat elfogad Gyergyó-Szent-Miklóson

JUHÁSZ KÁROLY,
főelemi tanitó s nöneveldé tulajdonos.

(359) (2—3)

A **Fiskus épületében**, az első és második emeletben lévő szobák Szent-Mihály naptól kezdőleg, Szent-György napig **bérbe kiadók.** Értekezhetni eziránt SIGMOND ELEKKEL.

(358) (2—3)

Vidékre kerestetik october 1-re mint alter ego egy mivelt, rendes, pontos és tevékeny érett nőtelen ember, foglalkozása nem annyira a gazdaság mint **háztartás** rendben tartása körül leend, házias munkásság, józan élet elkerülhetetlen tulajdonságok; telyes ellátáson kivül havonként 20 frt o. b. adatik. Bővebb felvilágositást Stein János ur könyvkereskedése.

(346) (3—5)

Butor-raktár

Szöllősy és Csernyánszky

Tapecirer

Kolozsvártt sétatérutcza 225 szám.

Ajánlják a n. érd. közönségnek butorraktárukat, melyben kapható, u. y megrendelhető mindennemü egyes és egész Garnitur butorok; lószőr és ruganyos madráczok és szoba ékitesek, a legjutányosabb áron. A butorok felelősség mellett készülnek.

(348) (2—3)

Egy katonai karmester,

egy intézetbe mint ének- és zene tanitó, vagy pedig egy zenekarnál mint karmester ajánlkozik, ki csak a német nyelvet birja. Tudakozódhatni Dietrich Sámuel urnál Kolozsvártt.

(107) 25/8 (6—*)

Alólirt Majer urnak **breslaui fehér mell-szörpét** idült nátha-az, tartós köhögés és tüdő elnyálkásodás ellen k tünő sikerrel használtam, és egy néhány palaczk használata után egésségem teljesen helyreállott, minek folytán a neveztem szörpöt hasonló bajokban mindenkinek bizton ajánlom. Győr, 1864, junius hó 25 kén.

DEÁKY ZSIGMOND,
casaropoli püspök s győri nagy præpost.

Egy kisebb üveg 60 kr., nagyobb üveg 1 frt.

Kapható: **Kolozsvártt, Binder K.** gyógyszerésznél belső-monostorutcza a Redout során, és C. M. MEGAY K. Fejérvártt.

(215) (8—12)

A cs. k. szabadalmazott patkány, házi és mezei egér, vakond és svábbogár pusztitó

Arkánum

t. gyárához Bécsben, Neubaugasse, Nr. 70. **Miután önnek cs. k. szab. arkánumát bámulatos sikerrel alkalmaztuk,** kérjük hogy postafordultával még 6 szelenczét küldeni sziveskedjék. Tisztelettel maradván a cs. k. szab. neubaui és burgaui fonógyárak igazgatósága Stájerhonban.

Valódi minőségben kapható:

☞ Kolozsvártt Fölly és Hutflesznél (a főtéren), M.-Vásárhelytt Fogarasi Demeternél, Brassóban J. L. Hesshaimernél, Segesvártt és Szebenben J. B. Misselbacher és fiainál kapható. 1 nagy bádog 1 ft, kis bádog 80 k. Egyes bádog megrendelése is utánvétel melett gyorsan teljesittetik. Ugyanott kapható citrom-kenőcs, egyedüli szer a fagyhójagok és tyúkszem ellen, 1 tégely 50 kr.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betüivel Stein Jánosnál.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.